

Skyddszoner

Skyddszoner är 6-20m breda, obrukade zoner bredvid ett vattendrag. Dessa zoner har vegetation året runt. Huvudsyftet är att minska ytavrinning samt erosion för att minimera konsekvenserna av frigjord, partikelbunden fosfor.

Liknande termer: buffertzona, buffertremsa

Den ständiga vegetationen (vallsaktar ner ytavrinningen och binder näringsämnen. Växternas rötter stabiliserar marken och minskar erosionen. Totalfosfor och totala fasta ämnen kan minskas på ett väsentligt sätt.

Skyddszoner kan också underlätta om man har besvärligt formade åkerkanter och därmed förenkla arbetet på åkern.

Skyddszoner minskar även mängden jord som rinner ner i diken, vilket gör att mindre muddring av diken krävs.²⁾

Tillämpning

Skyddszoner är mest effektiva på:

- erosionskänsliga åkrar
- åkrar med hög fosforhalt
- åkrar som ofta drabbas av översvämningar
- åkrar på backar/kullar

Skyddszoner av olika bredd skall anläggas längs varje vattendrag, oavsett om det är ett dike, en å, en älv eller en sjö.

Om åkerns lutning är mer än 10% bör man överväga att tillämpa en bredare skyddszon > 15 meter.²⁾

Smalare buffertremsor (<6m) bör appliceras längs mindre diken.

Underhåll

- Skyddszoner ska klippas eller betas årligen (växtmaterialet ska skördas på grund av de bundna näringsämnena)
- Skyddszoner ska inte gödulas

Ekonomi

- Kostnaderna varierar i viss utsträckning i olika områden och länder (t ex ~ 500 € / ha i Finland, 400-1200 € / ha i Danmark)¹⁾
- Omkring 50% av kostnaden kommer från inkomstförlusten och resten är etablerings- och förvaltningskostnader.
- Bidrag i form av miljöersättning kan tillämpas i vissa länder

Figur 1. Skyddszon runt åker. Foto: Turun ammattikorkeakoulu

Vidare information:

[Baltic Deal - Buffer zones](#)

Källa: 1) Maa- ja metsätalousministeriö. 2007. Suojavyöhykkeen perustaminen ja hoito (FI). ([Länk](#))

2) Kulmala, A. 2012 Baltic Deal - Buffer zones. Sökt 3/2018 ([Länk](#))